

Men der er to Ting, som jeg tør vove at spaa om: Hvis det bliver Resultatet af denne Forhandling, at der sker en af de Ting, jeg her har nævnt, føler jeg mig overbevist om, at man ikke kan sige, at der er sket noget som helst i Retning af at hjælpe de arbejdsløse eller at hjælpe paa Erhvervs-krisen, og hvis der sker det, at vi nu midt i Situationen, som den er, gaar fra hinanden med det Resultat, at vi faar enten det ene eller det andet af det, jeg har nævnt, føler jeg mig overbevist om, at naar vi kommer ud til Befolkningen, vil der være adskillige, som siger til os: Det var ikke just det, der var Meningen. Ved Valget den 2. December var Stillingen egentlig klar nok, vil man videre sige. Ved Valget den 2. December viste det sig, at der var et Flertal af det danske Folk, der ønskede en borgerlig Politik fortsat, eller maa jeg sige det paa den Maade: Et Flertal af det danske Folk ønskede ikke, at Ministeriet Stauning skulde fortsætte. Det forekommer mig, at det paahviler os, som fik den Opgave at føre Statsskibet videre, dog at forsøge, om det ikke er muligt at føre det længere end 6 Maaneder efter, at Vælgerne har talt.

Det forekommer mig, at med Situationen, som den ligger, med de mange forskellige Partier, hvoraf ingen har Flertal, er der ikke saa ganske lidt i den Tanke, som navnlig det radikale Parti var inde paa før Valget og ogsaa umiddelbart efter Valget, nemlig Tanken om et Samlingsministerium. Jeg tror imidlertid, at denne Tanke var umulig at gennemføre, og det viste sig jo ogsaa. Jeg tror ganske vist ikke paa et Samlingsministerium, men der er dog efter min Mening meget sundt i denne Tanke, thi i en Situation som den, vi er inde i, og i en Tid, hvor der er flere Smaapartier, hvoraf ingen har Flertal, bør og maa det være Rigsdagens og Partiernes Opgave at prøve paa, om det dog ikke er muligt at faa hinanden i Tale, og saa taler jeg om borgerligt Samarbejde i videste Forstand.

Jeg tror, at vi har forsømt noget i den Tid, der er gaaet, ved at vi ikke nok saa meget har forsøgt at faa Diskussionen ind i disse Baner. Nu kan vi diskutere Toldpolitik videre, og jeg tør næsten paa Forhaand sige, at det vil ikke give noget som helst Brød hverken til den ene eller den anden.

Fraenkel: Det ærede Medlem Hr. Axel Dam forstod ikke, at jeg som Betingelse for at være Frihandler krævede Frihandel over det hele, og da han ikke forstod det, maa jeg naturligvis finde mig i

at være Skive for den Aandfuldhed, som det ærede Medlem nu tror han er i Besiddelse af. Men det, jeg krævede, var jo ikke andet end den samme Forudsætning, som alle de store frihandleriske Førere i England har krævet, i første Linie Richard Cobden og John Bright. Alle har de forudsat Frihandel som en Naturlov, der vil brede sig af sig selv over det hele, og til liden Baade for England har det vist sig, at denne Forudsætning ikke har holdt Stik. Men jeg kunde nøjes med meget mindre. Jeg kunde sige, at hvis man kunde faa et europæisk Toldforbund, vilde jeg ogsaa herindenfor være i Spidsen for Frihandlerne af den ganske simple Grund, at jeg ikke nærer Skygge af Tvivl om, at blot vi kan faa de samme Vilkaar som de andre, vil vi kunne hævde os fuldt ud i Eksistens-kampen. Derfor kunde jeg ogsaa nøjes med det. Jeg kunde maaske gaa videre og sige: Bare vi kunde faa et Toldforbund i Skandinavien, men vi faar ikke noget af alt det, af den simple Grund, at det kan ikke skabes uden Ofre, Ofre fra Staterne og Ofre fra Erhvervene, og hverken den ene eller den anden vil bringe disse Ofre.

Det ærede Medlem Hr. Pinstrup synes ikke at kunne eller ville forstaa, at der er Forskel paa Agrarmarkedet og det industrielle Marked. Ethvert Erhverv maa have et Marked — det er Betingelsen for, at det kan være et Erhverv —, og Agrarerne, Landbruget, er saa lykkelige at have dette Marked liggende aabent for sig. Det er de Herrer ganske uskyldige i, Markedet ligger der nu en Gang, det er nu en Gang saadan af Naturen. Bygningshaandværkerne har det ogsaa i vid Udstrækning, fordi man ikke kan eksportere Huse, men en hel Del andre Erhverv har det ikke, og der er ogsaa visse Huller i Landbrugets, om jeg saa maa sige, naturlige Beskyttelse, som dette Landbrug saa igen udfylder med en kunstig Beskyttelse, om man vil bruge dette Udtryk.

Ordføreren (Stauning): Siden jeg for 10 Timer siden fik Ordet forrige Gang, er der jo sagt adskilligt, og jeg beder derfor undskylde, at det er nødvendigt for mig at gøre nogle Bemærkninger til et og andet af det, der er fremsat.

Det glædede mig at høre, at det ærede Medlem Hr. Drachmann, der talte paa de egentlige Forslagsstilleres Vegne, erkendte, at det, der er ført frem her fra det konservative Parti, unægtelig er noget, der fylder uhyre lidt. Og det er jo ikke blot, naar jeg, som jeg sagde i Dag, ser paa det